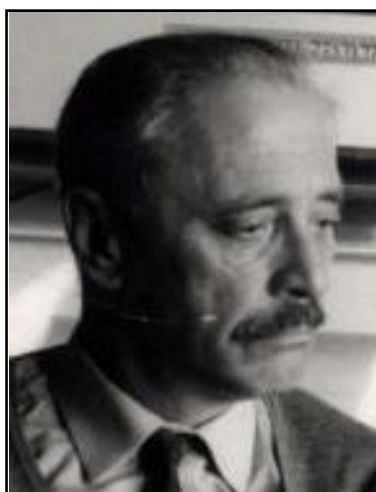

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Ljubo Ravnikar, slikar

– tigrovec, pomočnik D. Zelena, avtor znaka TIGR

Ljubo Ravnikar (1905–1973)
(Vir: Google, Slike)

Znak TIGR, avtor L. Ravnikar
(Vir: Google, Slike)

Med raziskovanjem zgodovine organizacije TIGR sem pred leti naletel tudi na portret **Danila Zelena**, vojaškega vodje organizacije TIGR, ki ga je leta 1939 naslikal **Ljubo Ravnikar**, slikar iz Kranja. Pomislil sem, da je Ravnikar naredil portret po kakšni fotografiji.

Danilo Zelen, avtor L. Ravnikar
(Vir: zbirka MNZ Ljubljana)

Ko pa sem pregledoval prejete arhivske dokumente podpolkovnika **Draga Slekovca**, zadnjega načelnika obveščevalnega centra VKJ v Ljubljani, sem presenečen zastal ob njegovi izjavi na zagrebški Udbi 1949, ko je povedal naslednje:

*Podrobne podatke o tej organizaciji (obveščevalni mreži o italijanski vojski – dnevna poročila so prenašali do meje kolesarji, opomba avtorja) bi lahko posredoval **Ljubo Ravnikar**, akademski slikar, ki se sedaj nahaja v Ljubljani. Drugače, **on je bil pomočnik Zelena** in skupaj z njim je prehajal mejo. Zelenu je po tem vprašanju pomagal neki učitelj iz Ribnice ali Kočevja (verjetno Anton Majnik iz Ribnice, opomba avtorja). Orožje so prek meje nosili Zelen in Ljubo Ravnikar. Orožje so prenašali na sektorjih Hotedršca in Javornik. Akcijo je vodil **Ještrovič Luka**, poveljnik 11. obmejnega pododseka Ljubljana in **Branko Plhak**, načelnik obveščevalnega centra v Ljubljani. Zelena sem koristil kot zaupnika že v Sušaku. Kar se pa tiče Ravnikarja, njega nisem koristil niti mi je znano za koga je delal (Očitno zavajanje Udbe: takrat je bil tudi Ravnikar v zaporu, pa ga je podpolkovnik Slekovec hotel zaščititi – opomba avtorja).*

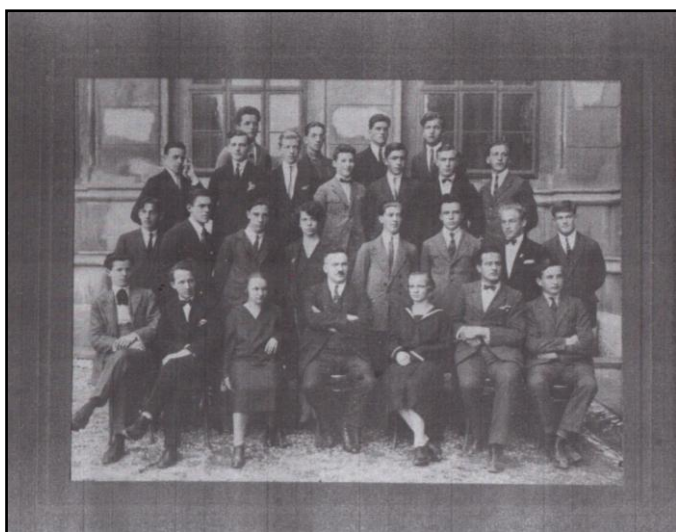
Tako torej: Ljubo Ravnikar ni bil samo tigrovec, temveč tudi pomočnik Danila Zelena, vojaškega vodje organizacije TIGR. Javnost je to zvedela šele leta 2015, ko sem na svoji domeni www.vojastvo-military.si objavil članek o Danilu Zeleni.

Prej se je samo vedelo, da je bil Ljubo Ravnikar prijatelj Danila Zelena, da je v tej povezavi leta 1939 nastal tudi Zelenov portret, pa tudi, da je imel širok krog znancev: **Albert Rejec, Ferdo Kravanja, Tone Černač, Just Godnič, Anton Majnik, Ferdo Bidovec, Fran Marušič, Jože Kukec, Dorče Sardoč, dr. Lavo Čermelj, dr. Ivan Matija Čok, dr. Rado Bordon, Bogomir Magajna, Ljubo Ravnikar, Ida Kravanja - Ita Rina, Ferdo Delak, prof. dr. Milan Vidmar, ing. arh. Lidija Bahovec** st. in drugi.

Zelen je bil tudi tajni sodelavec podpolkovnika Slekovca že od leta 1932, ko je bil ta poveljnik 46. obmejne čete v Logatcu in nato načelnik ObC VKJ na Sušaku in pozneje v

Ljubljani, Ljubo Ravnikar pa je bil takrat verjetno tajni sodelavec kapetana Ještrovića ali pa podpolkovnika Plhaka. Kasneje ga je sprejel na zvezo podpolkovnik Slekovec (naslov Slekovca v adresarju, skupna fotografija iz leta 1939 v Selcah). Ker sta bila Zelen in Ravnikar tudi gimnazijska sošolca, Ravnikar pa je pred tem končal tudi šolo za rezervne častnike VKJ, je očitno, da ga je Zelen izbral za svojega (vojaškega) pomočnika!

Dokaz, da sta bila Ljubo Ravnikar in Danilo Zelen do leta 1925 gimnazijska sošolca, pa je naslednja fotografija:

Maturanti I. realne gimnazije v Ljubljani, marec 1925¹
(Vir: zasebni album, Uroš Ravnikar)

Seveda sem medtem navezal stike z **Aleksandrom Slekovcem**, sinom podpolkovnika Draga Slekovca, kakor tudi z **Urošem Ravnikarjem**, sinom slikarja Ljuba Ravnikarja. Oba sta pobrskala po očetovih arhivih, pa sem kmalu prejel dva zanimiva posnetka, in sicer:

¹ Tretji z leve v drugi vrsti – L. Ravnikar, v tretji vrsti pa D. Zelen.

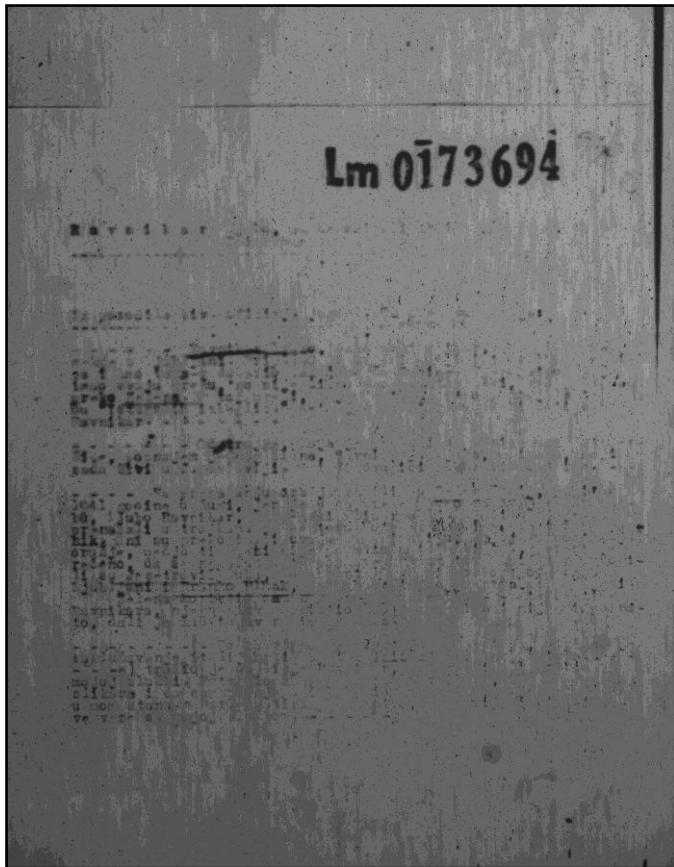
L. Ravnikar in D. Zelen v ženski družbi², Selce, 1939
(Vir: zasebni album, A. Slekovec)

Počitniška hiša Zelenovih, Selce, 1939, avtor L. Ravnikar
(Vir: zasebna zbirka, Marjan K., Izola)

O delovanju Ljuba Ravnikarja kot tigrovca in pomočnika Danila Zelena je sin Uroš v AS pridobil samo dva nejasna dokumenta (lista), iz katerih ni mogoče razbrati nobenega konkretnega podatka, razen da gre za izjavo podpolkovnika Draga Slekovca. Predstavljam samo enega od njih:

² Ženska družba (z leve na desno): neznanka, **Danica** – soproga B. Plhaka in **Beba** – soproga D. Slekovca.

Ravnika Ljubo, dok. štev. Lm017369
(Vir: kopija dokumenta iz AS, pridobljen maja 2016)

Iz drugih virov je znano naslednje:

Takoj po prihodu v Ljubljano so organi italijanske politične policije Ovre 14. aprila 1941 aretirali 14 prijateljev in znancev Danila Zelena in **Ivana Rudolfa** pod obtožbo sabotažnih dejanj v Italiji in Nemčiji, med njimi tudi glavnega – dr. Lava Čermelja! Vojaško poveljstvo v Vidmu v Italiji je menda pridobilo tudi seznam ljudi, ki so raznašali in delili protifašistično propagandno literaturo.

Ostali so prišli na vrsto pozneje, pod istimi obtožbami. Ljubo Ravnika je bil aretiran 13. junija 1941, mesec dni potem ko je na Mali gori padel njegov prijatelj – Danilo Zelen. Vendar o pravih razlogih za aretacijo ni zaenkrat nobenega podatka, čeprav je gotovo, da je Ovrva verjetno sumila tudi Ljuba Ravnika za protifašistično delovanje.

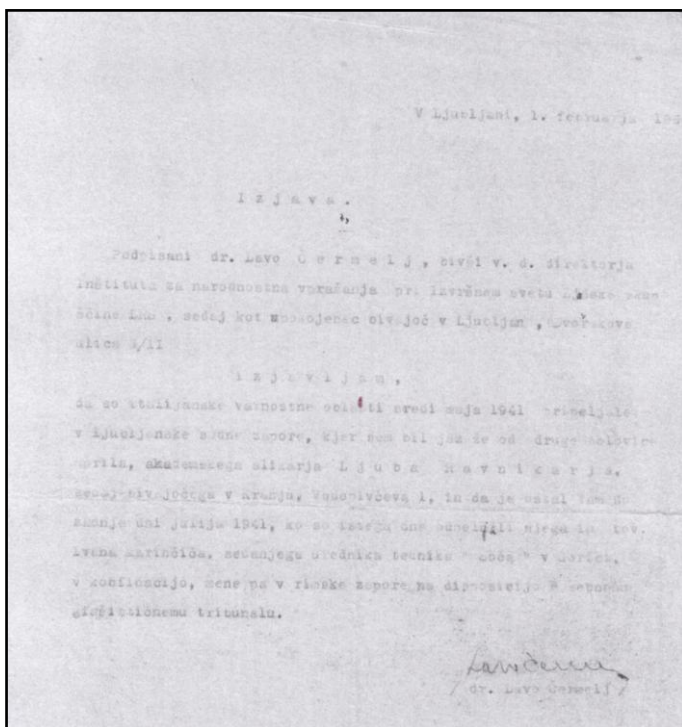
Namreč, Jerca Vodusek Starič³ v svoji raziskavi omenja nekega **Josipa Ravnika**, ki delno ustreza vlogi Ljuba Ravnika. Namreč, po sabotažnih akcijah tigrovcev sredi leta 1940 v Avstriji je zaupnik Ovre v Ljubljani že avgusta 1940 izvedel, da sta sabotažni skupini pripadala tudi neki Josip Ravnika iz Ljubljane, ki je imel ženo iz Barkovelj (Ravnika jeva soproga je bila doma iz Šenčurja pri Kranju, opomba avtorja) in Ivan Rudolf ter da je eksploziv prihajal od IS iz Zagreba. Danilo Zelen pa naj bi zaupniku povedal, da

³ Jerca Vodusek Starič, *Slovenski špijoni in SOE 1938–1942*, Ljubljana, 2002, str. 154.

mu je pri tihotapljenju v Italijo pomagal neki **Peter** policist iz Kranjske Gore (Bizjak, opomba avtorja).

Zato je nedvomno zanimivo dejstvo, da je imel agent Ovre stik z Danilom Zelenom, ni pa identificiral pravega Ravnikarja. Zato tudi karabinjerijski kapetan **Anacleto Onnis** ni mogel (brez dokaza) Ljuba Ravnikarja priključiti skupini osumljenih tigrovcev in komunistov za 2. tržaški proces, temveč ga je »preventivno« poslal v internacijo.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je bil konec julija 1941 Ljubo Ravnikar poslan v internacijo in je bil do Trsta priklenjen na verigo z dr. Lavom Čermeljem. Poleg navedbe dr. Čermelja o tem v svoji knjigi⁴ je sin Uroš v očetovi zapuščini našel tudi izjavo dr. Čermelja o tem dogodku, ki jo predstavljam:

Dr. Lavo Čermelj, pričanje o konfinaciji, 1960
(Vir: zasebni arhiv, Uroš R.)

Pred seboj sem imel dve biografiji, vendar sem zapisal samo naslednje:

Ravnikar, Ljubo⁵, profesor, slikar, akvarelist, je bil rojen 19. 9. 1905 v Ljubljani, kot osmi otrok nadpoštarka in posestnika **Vekoslava Ravnikarja** in **Albine, roj. Mauri**. Bil je poročen z **Maro, roj. Ogrizek**, rojena v Šenčurju, živela v Kranju, leta 1947/48 tudi prvo županjo v Kranju. V zakonu sta imela dva sina: **Danila** (ime po Zeleni) in Uroša. Umrli je 31.7. 1973 v Kranju.

⁴ Lavo Čermelj, **Ob tržaškem procesu 1941**, MK Ljubljana, 1962.

⁵ *Slovenski biografski leksikon*, *Gorenjci.si*, zasebni arhiv Uroša Ravnikarja.

Uradne biografije iz **SBL** in spletnega leksikona **Gorenci.si** ne bom ponavljal (moral bi jo prepisati), predstavljam pa avtobiografijo, ki jo je Ljubo Ravnikar napisal leta 1945 (1947?) v Splitu kot rez. podporočnik JLA.

Avtobiografija

za rez. peš. po ročniku R a v n i k a r Vekoslava Ljubo

- a/ Rojen sem 19.9.1905 v Ljubljani. Moj oče je bil poštni kontrolor. Zadnjih 20 let je živel v Sarajevu, kjer je 1.1944 v 80 letu starosti umrl. Imam brata Radivoja, 7 let starejšega od mene, ki se je preselil 1.1939 v Beograd in od takrat nimam od njega nobenih vesti ne naslova, niti mi znano ali je živ ali mrtev. V inozemstvu nimam sorodnikov.
- b/ Oženjen nisem. Imam sestro, poročeno od 1.1938 v Črni Gori, kjer živi še sama na posestvu svojega moža.
- c/ Imam ljudsko in dovršeno srednjo šolo in 1.1928 sem maturiral na dr. realki v Ljubljani. Pozneje sem obiskoval umetniško akademijo na Dunaju, razne privatne šole za slikarstvo itd.
- d/ Po povratku s akademije sem se vrnil na stalno v Ljubljano kjer sem živel v svobodnem poklicu kot slikar in grafik do svoje internacije 1.1941.
- e/ V bivši Jugoslaviji sem dovršil šolo za rezervne oficirje /9 mesecev/ v 1.1926-27. 1.1928 sem bil kot narednik-djak na dvomesečni orožni važi v Travniku in 1.1940 kot poročnik pri 40. pešpolku v Ljubljani od meseca marca do julija. V vojni ujetništvo nisem prišel.
- f/ Za časa okupacije sem bil 13. junija 1941 aretiran, odveden v ljubljanske zapore, koncem julija istega leta prepeljan v Trst in začetkom avgusta odveden v internacijske taborišče Corropoli provincije Teramo v Italiji. Od 1.1942-43 sem bil v taborišču Casoli provincia Chieti. Koncem 1943 so me ujeli Nemci, bil na prisilnem delu v raznih krajih Italije, dokler nisem začetkom junija 1944 prebežal fronte, nakar so me Amerikanci internirali v Anvers pri Beaplju do februarja 1945. Nato sem bil poslan v angleško taborišče Grumo pri Bariju, nakar sem se s prvo repatriacijsko komisijo vrnil v Split in vetopil v J.A.
- g/ V predvojni Jugoslaviji nisem bil ne član nobene politične stranke niti se nisem udeleževal.
- h/ V nemški, italijanski, madžarski in bolgarski vojski nisem nikdar služil, niti bil član izdajalskih vojnih formacij ustašev, donobrancev, belogardistov, četnikov braže Mihajlovića, Koste Pečanca, srbske državne straže ali drugih kvialinskih formacij in ustanov. Borb proti NOV, PO in JA se nisem udeležil.
- i/ V inozemskih vojskah ali kakih drugih formacijah v inozemstvu nisem služil.

j/ Pred vstopom v J.A. niso delal za ROP. Preganjanja, zapora in internacije pod okupatorjem sem navedel pod točko f.

k/ V inozemstvu /Lunaj, Avstrija/ sem bil od l. 1916-19 in od 1927-29, v študijske svrhe /slikarske akademije/.

l/ V J.A. sem vstopil 15.3.1945 dobrovoljno, bil mesec dni v tehničnem bataljonu v Splitu in nato premeščen k komandi VIII. Udarnega korpusa za srednjo kalmucijo v propagandni oddelk. Tam sem ostal do svoje demobilizacije /po zakonu o starejših letnikih/ koncem julija 1945. Ranjen, kaznovan, pohvaljen ali odlikovan nisem bil. Nisem nosilec "spomenice 1941."

m/ Vojno političnih tečajev sem se udeležil za časa svojega slušbovanja v Splitu.

n/ V vojnem ujetništvu nisem bil.

o/ Po organih narodnih oblasti nisem bil sojen.

Ljubo Ravnikar, l.r.
prof. pripravnik /21.3.1947/

Avtobiografija rez. podporočnika JLA, 1945

(Vir: zasebni arhiv, Uroš Ravnikar)

Uroš Ravnikar je v očetovi zapuščini našel tudi osebni adresar. Dogovorila sva se, da ga ne bova objavljala, povem naj le, da so v njem naslovi vseh pomembnih znancev, od Alberta Rejca v Beogradu do podpolkovnika Branka Plhaka v Skopju, pa tudi številnih prijateljev doma in po svetu.